

Sociální podnikání a jak s ním začít

Petra Francová
Jilemnice 13.10.2017

P3 – People, Planet, Profit, o. p. s. ● www.p-p-p.cz

P3 – People, Planet, Profit, o.p.s.

Poslání: P3 prosazuje sociální podnikání v ČR.

Koncept trojího prospěchu

Co dělá P3

- organizujeme semináře na zakládání sociálních podniků
- poskytujeme poradenství a konzultace v oblasti sociálního podnikání
- pomáháme s přípravou projektů na založení sociálních podniků
- administrujeme pro ČSOB grantový program Stabilizace sociálních podniků a poskytujeme poradenství
- administrujeme cenu Podnikáme odpovědně pro sociální podniky
- provádíme dotazníková šetření mezi sociálními podniky
- koordinovali jsme činnost **Tematické sítě pro sociální ekonomiku TESSEA**, nyní je TESSEA samostatným spolkem
- spravovali jsme web www.ceske-socialni-podnikani.cz, převzalo ho MPSV

Adresář sociálních podniků

- www.ceske-socialni-podnikani.cz
- jediné místo, kde se mohou sociální podnikatelé registrovat, je adresář sociálních podniků
- třídění podle kraje, cílové skupiny, oboru podnikání a společenské prospěšnosti
- v adresáři je 216 sociálních podniků

Příklady sociálních podniků

Sociální podniky v ČR

- Pragulic Praha – Poznej Prahu jinak! o.s. – prohlídky města s lidmi bez domova
- ERGON – montážní a kompletační práce, prádelny
- LIGA - úklidové práce a správa nemovitostí
- Spolek Trend vozíčkářů Olomouc - digitalizace a call centrum
- Aranžerie Praha - květiny od lidí s epilepsií
- SecondHelp – Plzeň, Klatovy, Valašské Meziříčí, Rožnov
- Domov Sue Ryder – charitativní obchody

Sociální podniky v ČR

- Křinický pivovar – Krásná Lípa
- 1. selský pivovárek – Kroměříž
- Mana čokoládovna - Krásná Lípa
- Pražírna Fair & Bio – Kostelec n.L.
- Pohanka, jídelna pro zdraví – Pardubice
- Mléčný bar NAPROTI - Ostrava

Co je sociální podnikání

P3 – People, Planet, Profit, o. p. s. ● www.p-p-p.cz

Sociální podnik

Trh výrobků a služeb
Integrace na trh práce a/nebo
tvorba zdrojů pro sociální cíle

Sociální cíl

(charitativní pomoc, solidarita,
zdraví, sociální služby, rozvoj
komunit, udržitelný rozvoj,
ekologie)

Ekonomický cíl

(zisk, kapitál,
manažerské postupy,
konkurenceschopnost,
produkce výrobků a služeb,
inovace, technologie, tvorba
zdrojů pro rozvoj)

Co je sociální podnikání (1)

- podnikatelské aktivity prospívající společnosti a životnímu prostředí
- hraje důležitou roli v místním rozvoji
- vytváří pracovní příležitosti pro osoby se zdravotním nebo společenským znevýhodněním
- zisk je z větší části použit pro další rozvoj sociálního podniku

Co je sociální podnikání (2)

- pro sociální podnik je stejně důležité dosahování zisku i zvýšení veřejného prospěchu
- sociální podnik naplňuje společensky prospěšný cíl, který je formulován v základacích dokumentech
- sociální podnik vzniká a rozvíjí se na konceptu tzv. trojího prospěchu – ekonomického, sociálního a environmentálního + MPSV přidalo samostatný místní prospěch

Co je sociální podnik

- právnická osoba založená dle soukromého práva nebo její součást nebo fyzická osoba, které splňují principy sociálního podniku (rozpoznávací znaky)
- naplňuje společensky prospěšný cíl, který je formulován v základacích dokumentech
- vzniká a rozvíjí se na konceptu tzv. trojího prospěchu – ekonomického, sociálního a environmentálního + MPSV přidalo samostatný místní prospěch

Kdo není sociálním podnikem

- jakýkoliv zaměstnavatel, který se tak označí
- jakýkoliv společenský odpovědný podnik, ten bývá založen za účelem zisku
- sociálně terapeutické pracoviště, jde o službu a ne o zaměstnání
- integračním sociálním podnikem nemusí být automaticky každý, kdo zaměstnává nad 50% OZP

Typy sociálních podniků

- obecný sociální podnik
- integrační sociální podnik
- environmentální integrační sociální podnik (naplňuje společensky prospěšný cíl, který je orientován lokálně a environmentálně)
- tranzitní program

Oblasti podnikání

- zahradnické služby, úpravy zeleně, údržba nemovitostí a úklidové práce 24%
- ostatní služby 20%
- obecný prodej 18%
- pohostinství a ubytování 15%
- potravinářská výroba a prodej 15%

Legislativní formy pro sociální podnikání v ČR

Jakou zvolit právní formu

Vliv má:

- charakter podnikatelského záměru
- finanční a investiční náročnost podnikání
- výše základního vkladu
- potřeba spoluzodpovědnosti
- struktura zainteresovaných skupin
- finance z jiných zdrojů – oprávnění žadatelé dle výzvy

Obchodní společnosti

- s.r.o. – jednoduché na založení a řízení, důvěryhodné pro banky
- a.s. – neobvyklá právní forma, akcionářům nesmí jít hl. o zisk
- družstvo – jeden člen = jeden hlas, vhodná právní forma
- sociální družstvo – zatím nevhodně nastavené, málo zkušeností
- **OSVČ** – podle živnostenského zákona; aby splňoval definici podniku, musí mít zaměstnance; jednoduché, ale ručí svým majetkem

Nestátní neziskové organizace

- o.p.s. – podnikání ve vedlejší činnosti;
vhodná forma, už nelze založit
- ústav – nová právní forma místo o.p.s., vhodná pro podnikání
- spolek (o.s.) – podnikání ve vedlejší činnosti;
pro podnikání se moc nehodí
- účelové zařízení církve a náboženské společnosti –
postupně se začínají o sociální podnikání zajímat

Právní formy

- s.r.o. 2015 48 %
- o.p.s. 2015 25 %
- spolek/o.s. 2015 9 %
- OSVČ 2015 7%
- družstvo 2015 5%

Zákon o sociálním podnikání

- věcný záměr v gesci ministra pro lidská práva, spolugestorem MPSV a MPO
- schválen vládou v srpnu 2017, paragrafové znění do prosince 2017 – bude předáno nové vládě
- spolupráce odborníků z P3 a TESSEA
- střešní zákon, který vymezí co je sociální podnik, způsob registrace, orgán dohledu a oblasti podpory
- správcem agendy bude MPSV
- zatím bez konkrétních výhod, ty budou časem v jiných zákonech nebo programech podpory

Principy integračního sociálního podniku a jak je naplňovat v praxi

PRINCIPY SOCIÁLNÍHO PODNIKU

Principy sociálního podniku

Společensky prospěšný cíl

- společensky prospěšný cíl formulován v základacích dokumentech
 - u integračního SP: zaměstnávání a sociální začleňování osob znevýhodněných na trhu práce
 - u environmentálního SP: společensky prospěšný cíl je orientován lokálně a environmentálně
- naplňován prostřednictvím konkrétních aktivit

SOCIÁLNÍ

PRINCIPY
SOCIÁLNÍHO
PODNIKU

Sociální prospěch

- zaměstnávání a sociální začleňování osob ze znevýhodněných skupin
 - více než 30% osob ze znevýhodněných skupin - informace veřejně dostupná
 - zaměstnancům ze znevýhodněných skupin je poskytována podpora zohledňující jejich specifické potřeby
- demokratická struktura řízení podniku
 - pravidelné a systematické informování o chodu podniku, výsledcích hospodaření a naplňování společensky prospěšných cílů
 - zapojení do rozhodování o směřování podniku
- důraz na rozvoj pracovních kompetencí znevýhodněných zaměstnanců – vzdělávání dle individuálních možností

EKONOMICKÝ

PRINCIPY
SOCIÁLNÍHO
PODNIKU

Ekonomický prospěch

- případný zisk používán přednostně pro rozvoj sociálního podniku a/nebo pro naplnění společensky prospěšných cílů (více než 50% zisku je reinvestováno)
- nezávislost (autonomie) v manažerském rozhodování a řízení na externích zakladatelích nebo zřizovateli
- alespoň minimální podíl tržeb z prodeje výrobků a služeb na celkových výnosech – min. 30%

ENVIRO

PRINCIPY SOCIÁLNÍHO PODNIKU

Environmentální prospěch

Integrační SP:

- zohledňování environmentálních aspektů výroby i spotřeby
 - formulované zásady šetrného úřadování a provozu (vnitřní předpis) – veřejně dostupné, naplňované v praxi
 - důkazy: doklady o používání ekologicky šetrných výrobků, certifikace BIO, Fairtrade

Environmentální SP:

- podnikatelské aktivity mají environmentální rozměr
- zohledňování environmentálních aspektů ve všech fázích podnikání včetně environmentálně příznivého úřadování

MÍSTNÍ

PRINCIPY
SOCIÁLNÍHO
PODNIKU

Místní prospěch

Integrační SP:

- přednostní uspokojování potřeb místní komunity a místní poptávky – místní průzkum
- využívání přednostně místních zdrojů
 - zaměstnává místní obyvatele
 - nakupuje od místních dodavatelů
 - využívá místní suroviny a materiály
- spolupráce sociálního podniku s místními aktéry (pro výzvy MAS z jejich území)

Environmentální SP:

- ekonomická lokalizace = místní výroba pro místní spotřebu, podpora místní ekonomiky
- sociální podnik zaměstnává obyvatele z území MAS
- spolupráce sociálního podniku s lokálními aktéry na území MAS

Zaměstnávání znevýhodněných osob

Přínos pro znevýhodněné osoby

- ekonomický – mzda, možnost plánovat
- společenský – začlenění, pocit užitečnosti, nové kontakty
- pracovní – rozvoj dovedností, šance získat jiné zaměstnání
- osobní – růst sebedůvěry, zlepšení zdravotního stavu, větší samostatnost

Osoby se zdravotním postižením

- tělesné postižení
- mentální postižení
- duševní postižení
- sluchové postižení
- kombinované postižení
- vnitřní postižení
- zrakové postižení

Osoby se sociálním znevýhodněním

- dlouhodobě nezaměstnaní
- etnické menšiny
- mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci
- lidé pečující o rodinné příslušníky
- lidé bez přístřeší a po výkonu trestu
- lidé se závislostmi

Cílové skupiny

- zdravotně postižení **67 %**
- dlouhodobě nezaměstnaní **33 %**
- jiné skupiny **18 %**
- mládež a mladí dospělí v obtížné životní situaci **15 %**
- etnické menšiny **13 %**
- lidé pečující o rodinné příslušníky **10 %**
- lidé bez přístřeší a po výkonu trestu **10 %**
- lidé se závislostmi **5 %**

Přínosy sociálního podnikání pro rozvoj území

Podpora lokální ekonomiky

- peníze zůstávají v regionu
- rozšiřování nabídky služeb a zboží
- zaměstnávání místních osob
- nakupování od místních dodavatelů

Budování místních partnerství

- partnerství je silnou devízou sociálního podniku
- budování sociálního kapitálu
- spolupráce s UP, obcí, NNO, jinými podniky...
- integrace znevýhodněných osob

Jak může obec podporovat sociální podnikání

- spoluúčast při založení
- zvýhodněný nájem
- vklad budov/pozemků
- nakupování zboží a služeb

Podpora pro sociální podniky

Poradenství

- Česká spořitelna – sociální bankovníctví www.krozkakrokem.cz
- ČSOB – Stabilizace sociálních podniků (P3)
- KPMG
- NESsT
- P3 – People, Planet, Profit
- TESSEA ČR – celostátní, nejstarší síť, spolupráce s MPSV, poradenství zdarma pro členské NNO
- Impact HUB – v Praze, Ostravě a Brně

MPSV

Individuální projekt Podpora sociálního podnikání pokračuje

- největší celostátní poradenská síť
- lokální konzultanti
 - seznamuje s praktickým chodem sociálního podniku
 - sdílí praxi
 - zpřístupňuje základní vhled do tématu sociálního podnikání
 - vysvětluje principy sociálního podnikání
 - pomáhá s nastavením podnikatelského plánu
 - poskytuje informace k založení sociálního podniku
 - informuje o specifikách zaměstnávání osob se znevýhodněním
 - předává kontakty na relevantní subjekty v regionu, tzn. pomáhá se síťováním
- Experti — principy SP, strategické plánování, marketing, krizové řízení, gastroporadenství, komunikace, finance, veřejné zakázky
- stáže v sociálních podnicích
- Informace na www.ceske-socialni-podnikani.cz

Akcelerátory

- fundraisingový akcelerator FRIN - ČS + České centrum fundraisingu – pouze pro NNO
- Impact First – Impact HUB + ČS – pro společensky prospěšné projekty
- Social Impact Award – Impact HUB + ČS - pro mladé do 30 let
- Laboratoř Nadace Vodafone - Nadace Vodafone + Impact HUB Praha – pro společensky prospěšné podnikání v ICT
- Nadace Karla Janečka - #třidvajedna – oblast vzdělávání a občanské společnosti

vzdělávání + peníze pro nejlepší

Finance

- P3 – program Stabilizace sociálních podniků – ČSOB – peníze + poradenství
- program Záruka MPO + ČMZRB
<https://www.mpo.cz/cz/podnikani/dotacea-podpora-podnikani/narodni-programy-na-podporu-msp/zaruka/programzaruka-2015-az-2023--156852/>
- úvěrové mechanismy pod programem EaSI (program Evropské unie pro zaměstnanost a sociální inovace) – není jen pro sociální podnikatele
- Česká spořitelna – sociální bankovníctví, v něm také úvěry a poradenství pro sociální podniky
- program Nová krev České spořitelny <https://www.nova-krev.cz/o-uveru> – až 650 000 Kč
- Profi úvěr Start Komerční banky <https://www.kb.cz/cs/uvery-a-financovani/financovani-investic/profi-uver-start/> - až 1 000 000 Kč

Připravované finanční nástroje

- MPSV připravuje zavedení finančních nástrojů na podporu SP v rámci tohoto programovacího období
- nyní zpracovalo tzv. předběžné posouzení (nutná podmínka před zavedením – prozkoumalo absorpční kapacitu, navrhlo nejvhodnější finanční nástroje, finančního sprostředkovatele..)
- předpoklad zavedení 1/2019
- cílem jsou výhodnější finanční nástroje, které reflektují specifika sektoru
- pravděpodobně:
 - úvěry
 - záruky

Příspěvky za zákona

- stejné pro všechny zaměstnavatele, sociální podniky nemají výhody navíc
- zaměstnávání osob se zdravotním postižením – nárokové podle zákona o zaměstnanosti
- nástroje aktivní politiky zaměstnanosti – hlavně jde o zřízení pracovního místa pro uchazeče – nenárokové

Společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek

- příležitost získat ekonomicky výhodné nabídky a zároveň podpořit zaměstnanost znevýhodněných osob
- investice v sociálně vyloučených lokalitách jakožto vytváření pracovních příležitostí
- plánování zakázek a využívání rámcových smluv vedoucí k podpoře malých a středních podniků
- sociální podmínky v zadávacích řízeních jako příležitost k zapojení sociálních podniků
- podpora místní zaměstnanosti a místních podniků při dodržení zásad rovného zacházení a zákazu diskriminace
- projekt MPSV na podporu - <http://sovz.cz/>

IROP

- **Výzva č. 63 Sociální infrastruktura - integrované projekty ITI (integrované územní nástroje)**
vyhlášeno 9.12.2016
pro MAS, které si podporu sociálního podnikání zvolily jako jednu ze svých priorit
- **Výzva č. 64 Sociální podnikání - integrované projekty IPRÚ (integrované plány rozvoje území)**
vyhlášeno 9.12.2016
na území aglomerací Liberce – Jablonce nad Nisou a Zlína
- **Výzva č. 65 Sociální podnikání - integrované projekty CLLD**
provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje
vyhlášeno 9.12.2016
na území Plzeňské metropolitní oblasti a Ostravské aglomerace

OP Zaměstnanost

Neinvestiční výzvy na mzdy a provozní výdaje s možností financovat drobnější investice do 30% rozpočtu, 15% spolufinancování.

- **výzva č. 47 pro MAS na podporu strategií komunitně vedeného místního rozvoje**
 - pro integrační SP a enviro SP, otevřena do 31.12.2021
- **výzva č. 129 Podpora sociálního podnikání**
 - vyhlášena 30.6.2017 s uzávěrkou 30.11.2018
 - poslední takto zaměřená výzva
 - lze podpořit také zemědělskou prvovýrobu a ekosociální podniky

OPZ – podpora sociální ekonomiky ve výzvách č. 47 a č. 52 (SVL)

- Komunitní centra: přímá vazba na sociální začleňování nebo prevenci sociálního vyloučení osob
- Environmentální aktivity a podpora jejich využití (aktivity zaměřené na zvelebování životního prostředí komunity, sběr odpadků, společná kultivace veřejných ploch, komunitní zahrada/dílna/doprava atd.)
- Aktivity podporující zapojování cílových skupin do dobrovolnické činnosti (péče potřebným spoluobčanům na bázi sousedské či generační výpomoci, podpora mezigeneračního setkávání, soužití a spolupráce, dobrovolnické komunitní kluby jako prevence sociálního vyloučení, sousedský jarmark, komunitní kavárna či jídelna, spižírna nebo sbírka jídla či potřeb pro domácnost, bazar, sociální šatník a pomoc v nouzi atd.)

Podnikatelský plán sociálního podniku

Některé otázky předtím, než se do toho pustíte

- Jste ve vedení vaší organizace ve shodě v tom, že chcete podnikat?
- Máte na to vyčleněné zdroje, tj. lidi, peníze a čas?
- Budete podnikat v rámci vaší organizace, nebo založíte samostatnou právnickou osobu?
- Pokud vznikne samostatná organizace, máte vyjasněné vztahy mezi matkou a dcerou?
- Uvědomujete si rizika?

Žadatelé z neziskového sektoru

Výhody

znalost práce s cílovou skupinou, jsou zasítované, umí zdůvodnit projekt a potřeby cílové skupiny

Nevýhody

problém s investičním záměrem, analýzou trhu, bodem zvratu, analýzou konkurence, finančním plánem, cash-flow, nemají peníze a čas na zpracování žádosti

Žadatelé z podnikatelského sektoru

Výhody

dobrý nápad, kapitál z jiného podniku, znalost podnikání, znalost podnikatelského a finančního plánu, schopnost jednat s bankami

Nevýhody

neznalost cílové skupiny, nemají kontakty na znevýhodněné skupiny, neumí naplňovat principy sociálního podniku, příliš spoléhají na zpracování žádosti na zakázku

Základní informace o žadateli

- historie
- vazba na zakladatele nebo jiné obchodní organizace – čitelně popsat vztahy
- motivace pro sociální podnikání
- cíle sociálního podniku
- strategie rozvoje
- zainteresované subjekty (stakeholders)

Zainterесované subjekty

Vnější

- dodavatelé
- zákazníci
- komunita
- obecní, krajský úřad, úřad práce
- finanční instituce
- média...

Vnitřní

- zaměstnanci
- manažeři
- vlastníci

Vymezení produktu/služby

- přesný popis produktu
- existuje produktové portfolio?
- popis výrobního postupu/fungování provozu
- v čem je výjimečný – konkurenční výhoda
- plánujete rozšíření výroby/služby?
- produkt by měl být jasně uchopitelný
- zaměřte se na to podstatné

Průzkum trhu

- jak jsou uspokojované stávající potřeby zákazníků
- popis konkurence
- identifikace mezer a příležitostí na trhu
- geografické vymezení trhu - území
- jak jste zjistili, že pro tento produkt nebo službu existuje na trhu poptávka – doložit průzkumem trhu
- popište potenciální zákazníky – segmentace (demografický popis, kupní síla...)

Dodavatelé a odběratelé

- Jaké máte dodavatele?
- Máte to s nimi předjednané?
- Jaký předpokládáte objem výroby/služeb?
- Zvládnou to vaši zaměstnanci?
- Máte předjednaný odběr výrobků/služeb?
- Doložte předjednané zakázky.
- Popište vliv sezónnosti.

Tvorba ceny

- nákladová
- podle konkurence
- podle poptávky
- podle marketingových cílů – např. dumpingová cena
- v praxi jde o kombinaci
- popis balíčků nebo systému slev
- cenu stačí uvést jen pro některé reprezentanty

Bod zvratu

- kolik jednotek musíme prodat, aby se tržby rovnaly nákladům
celkové výnosy = celkové náklady
- fixní náklady nejsou přímo závislé na počtu výrobků
- variabilní náklady jsou přímo svázané s jedním výrobkem/
službou
- **bod zvratu = fixní N / cena – variabilní N za určité období**
- pozor na volbu jednotky – např. průměrná útrata
- důležitá je taky interpretace výsledku – popište ho

Marketingový mix 4P

- produkt (Product)
- cena (Price)
- propagace (Promotion)
- distribuce (Place)
- navíc - lidi (People)
- pohled ze strany zákazníka: 4P → 4C
- propojení všech P do jednoho celku
- interpretace analýz

Finanční plán

- zpracovat kalkulaci ceny
- fixní a variabilní náklady
- odhady příjmů a nákladů
- finanční plán ve variantách – nejlepší, střední a nejhorší
- plán cash flow
- finanční údaje a kalkulace komentovat a vysvětlit
- je třeba prokázat finanční udržitelnost podniku
- nutný komentář kalkulací

Popis týmu

- organizační struktura
- počet zaměstnanců, z toho znevýhodněných, včetně výše úvazků
- stručné popisy práce všech zaměstnanců
- motivace a způsob odměňování – fixně nebo podle výkonu
- způsob podpory znevýhodněných zaměstnanců

Zaměstnanci

- osobní rozvoj zaměstnanců by měl být prioritou
- důležitost vzdělávání zaměstnanců
- plány individuálního rozvoje
- mít zpracovanou strategii rovných příležitostí pro znevýhodněné osoby
- zpracovat interní směrnice pro zaměstnance
- konzultovat se zaměstnanci podnikatelské záměry a další rozvoj
- pořádat porady
- dělat věci společně!

Zdroje informací

- www.ceske-socialni-podnikani.cz
- www.tessea.cz
- www.spolecenskaodpovednostfirem.cz
- www.komora-socialnich-podniku.cz
- www.klastr-socialnich-podniku.cz
- www.impactfirst.cz
- www.cs.wikipedia.org/wiki/Společensky_prospěšné_podnikání

Děkuji za pozornost

P3 - People, Planet, Profit, o.p.s.
Václavské nám. 21, Praha 1
petra.francova@p-p-p.cz
www.p-p-p.cz